

BÜYÜK YA DA GENİŞLETİLMİŞ ORTADOĞU PROJESİ

Serpil KÖKSAL

1961 yılında ABD’de, Kennedy hükümeti döneminde, hükümet içinden Mc George Bundy, Robert Mc Namara ve Dean Rusk tarafından başlatılan “Demir Dağı” çalışması, 1963 yılında genişledi. Bu gruba; tarihçi, ekonomist, sosyolog, psikolog, bilim adamları ve bir astronom ile bir endüstrici olmak üzere 15 kişi daha ilave edildi. Projeye katılanlar ile projenin içeriği hemen hiç açıklanmadı ancak basına sızdırıldı. 1967 yılında basına sızdırılan raporun kopyasında, “Savaş, ikinci derece sosyal organizasyonların çalıştığı ya da aleyhte komplo kurduğu temel bir sosyal sistemdir. Kayıtlardan görüldüğü üzere, çoğu insan toplumuna hükmetmiş olan ve hâlâ da hükmetmeye devam eden sistem budur” deniliyordu. Rapor genel olarak şu sonuçlara varıyordu:

1. Yerine ne tür sosyal kontrol planları geliştireceğimizi bilmeden ve
2. Bu planların kesin bir şekilde yürüyeceğine inanmadan, savaş sisteminin yok olmasına izin verilemeyeceğini kesinlikle savunuyoruz...

Ancak bununla bitmiyor ve şu tespitleri yapıyordu; “Savaşın ortadan kalkması, ulusal özerkliğin ve geleneksel ulus-devleti yapısının ortadan kalkması anlamına gelmektedir. Savaş olasılığı, hiçbir hükümetin dış güçlere ihtiyaç duymadan ayakta kalamayacağı hissini doğurmaktadır... Bir modern hükümetin halk üzerinde oluşturduğu otorite, o hükümetin savaş gücüne dayanmaktadır... Savaş, gerekli sosyal sınıfların ortadan kalkmasına karşı en iyi savunma sistemi olarak işe yaramıştır... Ayrıca savaş, temel sınıf ilişkilerini de kontrol etmeyi mümkün kılmaktadır.”

“... Toplumun potansiyel düşmanlarını kontrol etmek için çözüm, modern teknoloji ve politik süreçle uygun düşecek şekilde köleciliğin yeniden başlatılması olabilir... Daha gelişmiş bir kölecilik sistemi, barış içindeki bir dünyada sosyal kontrolü sağlamak için mutlak bir gereklilik olarak görülmektedir.”

Öyle ise çözüm önerileri nelerdir:

- Kapsamlı bir sosyal refah programı,
- Ulaşılması zor hedefleri amaç edinen, sonu olmayan, çok büyük çaplı bir uzay araştırma programı (Jüpiter operasyonu gibi),
- Kalıcı, alışkanlık haline getirilmiş, son derece karmaşık bir silahsızlanma denetleme sistemi (Irak, İran, Bosna gibi),
- Her yerde göreve hazır, her şeye gücü yeten uluslar arası bir polis gücü oluşturmak (Irak, Afganistan, Balkanlar’daki Birleşmiş Milletler Barış Gücü gibi),
- Köklü ve iyi tanımlanmış bir gezegen dışı tehlike (UFO fenomenleri ve uzaylılar gibi),
- Küresel çapta ve devasa boyutlarda çevre kirliliği,
- Sürekli yapay düşmanlar (Komünizm, Saddam, El Kaide gibi),
- Genellikle Barış Kuvvetleri modelinden ortaya çıkarılmış programlar (Amerika’ya Hizmet Gönüllüleri gibi),
- Köleciliğin modern ve yumuşak bir biçimi,
- Yeni dinler ya da başka mitolojiler (kültler, yeni çağ akımları, mitolojik öyküler gibi),
- Sosyal odaklı kanlı oyunlar,

- Genetik uygulamalar hakkında kapsamlı bir program¹.

Kuşkusuz bundan yaklaşık 40 yıl önce başlayan bu tür çalışmaların öncelleri de var. Tekeller ve emperyalizm çağında daha fazla kâr, daha fazla etki alanı, daha fazla sömürü çağın karakteri ve sistemin üzerinde yükseldiği temel noktalar. Lenin; “Kapitalistlerin tekeli birlikleri –karteller, sendikalar, tröstler- ilgili ülkenin üretimini az çok tamamen ele geçirecek iç pazarı aralarında paylaşırlar, fakat kapitalizmde iç pazar ayrılmaz biçimde dış pazara bağlıdır. Kapitalizm çoktan dünya pazarını kurmuştur ve sermaye ihracı arttığı ve büyük tekel birliklerinin yabancı ülkeler ve sömürgelerle ilişkileri ve ‘nüfuz bölgeleri’ genişlediği ölçüde, ‘doğal olarak’ aralarında dünya ölçüsünde daha çok anlaşma yapılması, uluslar arası kartellerin oluşması gündeme geldi” der.² Kapitalist-emperyalist sistemi belirleyen temel özellik, tekeller ve bunların egemenliğidir. Tekellerin, rakipleriyle giriştikleri her türlü rekabet, paylaşım ve buna bağlı olarak savaş anlamına gelir. Buna ek olarak yeni sömürgelerin elde edilmesi ve bunun mücadelesi de kaçınılmaz sonuçlardan biridir.

Kapitalist-emperyalist sistemde ittifakların kalıcı olması mümkün değildir. Güçlerin dağılımı ve bileşimi güçler dengesine göre belirlenir. Kapitalist düzen içinde nüfuz bölgelerinin, çıkarların, sömürgelerin paylaşılması konusunda, paylaşım katılanların gücünden, bunların genel ekonomik, mali, askeri vs. gücünden başka bir temel düşünülemez. Paylaşım katılanların güçler dengesi ise eşitsiz biçimde değişmektedir, çünkü kapitalist düzende tek tek girişimlerin, tröstlerin, tekellerin, sanayi dallarının ve ülkelerin eşit şekilde gelişmeleri olanaksızdır. Bu noktadan baktığımızda kapitalist emperyalist sistem içinde ittifaklar zorunlu olarak, güç kazanmak, etki alanları oluşturmak, kendini yaymak için verilmiş molalar olarak kabul edilebilir.³

Bu çerçevede, 1961 yılında ABD’yi belirli bir çalışmaya iten, yalnızca sosyalist ve kapitalist sistem arasında var olarak adlandırılan, gerçekte ise bir bütün olarak dünyayı kapsayan Soğuk Savaşın bir sonucudur. ABD için anti komünizm dünyayı kendi liderliği altında tutabilmek için bir tutkal görevi görmüştür. Silahsızlanmadan, Orta Amerika politikasına kadar her alanda strateji Sovyetler Birliği’nin yani komünizmin gücünü ve yayılmasını bastırarak söylemiyle ortaya atılmış, bu söylem çerçevesinde de, kendi egemenliğini ve liderliğini pekiştirmiştir. Bu çerçevede pek çok kuram ortaya atılmış, pek çok ittifak yapılmıştır. Yukarıdaki iç raporun ortaya koyduğu gerçeğin üstü örtülerek, kuramlar modernleşme, gelişme, düzen ve istikrar örtüleri altında sunulmuştur. Örneğin Huntington ile Binder ve bunların arkadaşlarının siyasal gelişme kuramı, üçüncü dünyanın politik sorunlarına, aralarından ordunun ve askerlerin çok önemli ağırlık taşıdığı yönetici elitlerin düzenin istikrarı için taşıdığı önem açısından bakan; siyasi istikrarı da, yetkililerin toplum üzerindeki kontrolünün tamlığı ile belirleyen, iktidarın ve denetimin sürekliliği için kullanılan araçların ise meşruiyetini yetkeye bağlayan bir yaklaşımı içermektedir.⁴ Bu anlayış çerçevesinde Huntington insanın özgür olmadan da düzen içinde yaşayabildiğini ama düzensiz özgürlük olmayacağını iddia ederek, birincil sorunun düzen olduğunu açıkça belirtmektedir. Düzen olarak kastedilenin ise, ABD çıkarları doğrultusunda belirlenmiş, tanımlanmış, düzenlenmiş sistemler olduğu açıktır. Bu noktada sistemin, yönetim biçiminin niteliğinden önce, iç ve dış politikada mevcut kapitalist-emperyalist sistem dışı tüm unsurların yok edilmesi,

¹ Gizli Dünya İmparatorluğu , Jim Marrs, Truva Yayınları, İkinci Baskı, s. 136-138

² Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması, Lenin, İnter Yayınları, s. 70

³ Lenin, A.g.e.

⁴ Türkiye – ABD İlişkilerinin Politikası, Burcu Bostanoğlu, İmge Kitabevi, s. 116

özellikle komünizm tehlikesinin bertaraf edilmesidir. Komünizm tehlikesi ise çok geniş bir çerçevede değerlendirilmekte, bağımsızlık, demokrasi gibi kavramlar ve bunlar için verilen mücadelede komünizm mücadelesi olarak kabul edilmektedir. “Kaostan düzen doğar” anlayışı bu çerçevede bir kural olarak kabul edilmiş, kriz bölgelerinin yaratılması, kaos ortamının ortaya çıkaracağı karmaşadan, kendine uygun düzenin kurulması esas alınmıştır. Örneğin, Lübnan, İran-İrak ve Falkland savaşları, Orta Amerika ve Afganistan'daki çatışmalarla bir dizi kriz, süper güçler arasında bir çatışmaya varmadan yaşanmıştır. ABD'nin bu politikalarının hedeflerinden biri sömürge ülkeler ise diğeri de Avrupa'dır. Örneğin SSCB'nin 1980'lerin başlarında Doğu Avrupa'ya orta menzilli nükleer füzeler yerleştirmeye kalkışması, önemli tartışmalara yol açmış, bu öneri reddedilince, ABD, çok daha büyük bir baskıyla anti SSCB, anti komünizm tutumunu Avrupa'ya kabul ettirmeye zorlamıştır. Bu gerçekte ABD'nin 1980 ortalarından itibaren etki ve liderliğini yitirmeye başladığı döneme denk düşmektedir. Ancak 1987 yılı Aralığında Washigton kendi seçeneğini kabul ettirecek anlaşmayı yapmış ve bir kez daha Avrupa'da üstünlüğünü kabul ettirmiştir. Yine aynı döneme denk gelmek üzere “Yıldız Savaşları” adıyla anılan “Stratejik Savunma İnisiyatifi” ciddi bir adım olarak görülmektedir. Bu uzay gücünün SSCB'ye bir üstünlük aracı olarak da kullanılmasını sağlamış, bir yandan SSCB'yi uzay ve askeri harcamaları artırmaya zorlayarak ekonomik açıdan sıkıştırmayı öngörmüş, diğer yandan kendi gündemi çerçevesi içine sokmuştur. Nitekim bu yarışın sonlarında SSCB çözülmüştür.

SSCB'nin çözülmesinden önce dünya üzerindeki “Batı İttifakı” tam da bu temelde değerlendirildiğinde anlamlı hale geliyor. Sosyalizmin dünyanın büyük bir kesimini etkilediği, dünyanın iki ayrı sistem tarafından bölündüğü koşullarda Batı, ABD liderliğinde bir bütün olarak ve sosyalizme karşı ittifak halinde idi. Bu işçi sınıfına görece sosyal ve siyasi hakların verilmesinden, yayılmacılığa kadar olan bütün politikalarda belirleyici idi. Ancak, SSCB'nin çözülüşü ile ortaya çıkan yeni paylaşım alanları hem bu geçici ve sosyalizme karşı kurulmuş olan ittifakı dağıttı, hem de alttan alta süren paylaşım savaşını gözle görülür, fark edilir hale getirdi. Bununla da kalmadı işçi sınıfına yönelik verilmiş ne kadar hak varsa birer birer geri alındı. Artık kapitalizmin sosyalizasyonuna yol açan “büyük tehlike” ortadan kalkmıştı.

“Soğuk Savaşın” bittiği ve yerine “Yeni Dünya Düzeninin” geçtiği bir dönem olarak ifadelendirilmesine rağmen, yukarıda da belirttiğimiz gibi, Soğuk Savaş daha açık ve yaygın olarak sürmeye devam etti. Kuşkusuz yeni olan SSCB'nin dağılması olmuş, dünya düzeni kapitalist emperyalist haliyle ve hiç ama hiç değişmeden kalmıştır. SSCB'nin dağılması ile birlikte ortaya çıkan yeni paylaşım alanları ise paylaşım savaşını gündeme getirmiştir. Ama bu arada “ötekinin” çözülmesi ile ortaya çıkan soru önümüzdeki süreci aydınlatan bir nitelik de taşıyordu; “Soğuk Savaş olmadan ABD ne yapacak?” Çünkü ABD en başından beri varlığını bir başkasının varlığı, tehlikesi ile açıklıyordu, dış ve iç politikasını bu çerçevede belirliyordu. Örneğin 19. yüzyıl sonrasına kadar kendini Avrupa karşıtı olarak tanımlayan ABD, 1917 ve İkinci Paylaşım sonrası komünizme göre tanımladı ve belirledi. Şimdi ise yeni bir düşman gerekiyordu ve bu düşman önce anti-demokratik ülkeler, diktatörlükler, demokrasi düşmanlığı, insan hakları ihlalleri gibi kavramlar ile kuşatıldı ve arkasından yavaş yavaş bu tariflere uygun ülkeler telaffuz edilmeye başlandı. Çin, Irak, İran, Suudi Arap rejimleri, İslami fundamentalizm gibi. Nitekim Huntington “Soğuk Savaşın” bitişinden on yıl sonra ABD'nin gücüyle ilgili bir paradoksun hâlâ süregeldiğini görüyoruz. Bir yandan ABD dünyadaki tek süper güç olarak varlığını koruyor. Öte yandan ABD'nin dünya üzerindeki etkisi giderek azalıyor. Küçük-büyük, zengin-yoksul, dost-düşman,

demokratik politikacıların göz boyamalarına veya tehditlerine karşı koyabilecek güce sahip görünüyor. Yaptırım, müdahale, insan hakları, kitle imha silahlarının üretilmesi, barışı kalıcı kılma ve diğer konularda yabancı yönetimlerin yetkileri, ABD'nin taleplerini nazikçe dinliyor, hatta kimi zaman ileri sürülen fikirleri benimsiyorlar, ancak sonuçta sessizce kendi yollarına gidiyorlar” diyordu.

Samuel Huntington bu yeni dünya üzerindeki çatışmaların aldığı şeklin uygarlıklar arası çatışma olarak ortaya çıkacağını söylerken, bugünkü Avrupa'da Katolik ve Ortodoksları ayıran coğrafi çizginin batısında yer alanların, Avrupa tarihinin feodalizmden aydınlanmaya kadar bütün aşamalarını paylaşan ortak bir tarih ve gelişime sahip Katolik ve Protestanlardan; doğu ve güneyde yer alanların ise Ortodoks ve Müslümanlardan oluştuğunun altını çizmektedir. Ve bunlar diğerlerine göre ekonomik, demokratik, siyasi anlamda daha az gelişmiştir. “Öteki Avrupalılarla” ortak olmayan bir tarihsel birikimleri vardır. Öyleyse bu ayırım çizgisinden yola çıkarak, ABD'nin üstün ve egemen olduğu bir dünya sistemi içinde, yeni düzenlemeler kaçınılmazdır ve doğrudur!⁵ Bu çerçevede Huntington, yeni dünya düzeni içinde çatışmaların esas kaynağının ideolojik ve ekonomik olmayacağını (nasıl olsa tarihin sonu gelmiştir!), insanlık arasındaki mücadelenin temel kaynağının kültürel olacağını ortaya atıyordu.⁶

Yine SSCB'nin çözüleceğini ilk kez ortaya atanlardan Brzezinski ise, bu yeni düzende artık Avrupa'nın da kendi güvenliğini “ABD'ye ihtiyaç duymadan” çözebileceği görüşünü ortaya atmakta, ancak büyük bir ekonomik patlama yaratan ve sürekli bir güvenlik sorunu yaşayan Uzak Doğu ve Ortadoğu ABD'nin ilgi alanına girmeli ve “istikrarı sağlamalıdır” demektedir.⁷

ABD tarafından ileri sürülen tüm bu tezler ve kendi liderliği çerçevesinde uygulamaya çalıştığı “yeni dünya düzeni” Japonya, Almanya gibi ülkelerin rakip olarak ortaya çıkmasıyla çok kutuplu dünya tezleri ile yer değiştirmiştir. ABD bir yandan Yugoslavya ve Afganistan'da olduğu gibi Avrupa ile ittifak halinde bu alanlara girerken, Irak'ta bu ittifakları tümüyle yok saymış ve kendi başına hareket etmeyi yeğlemiştir. Kuşkusuz bu yeni paylaşım savaşımında ABD'nin başı çekmek istemesinin birkaç nedeni var. Öncelikle SSCB'nin var olduğu koşullarda çok ciddi anlamda militarize olmuş bir ekonomik gücü vardır. Dolayısıyla dünya üzerindeki her türlü çatışma, savaş, gerginlikte ABD doğrudan doğruya bir çıkar sağlar. İkinci nokta ABD'nin dünyanın paylaşımı sırasında enerji ve petrol kaynakları üzerindeki egemenliği ele geçirmesidir ki bu oldukça önemlidir. Böylece tüm dünya ekonomisini bir anlamda elinde tutabilecek ve yönetebilecektir. Bu tüm dünya ülkelerinin ABD'ye ekonomik anlamda muhtaç hale gelmesini de sağlayacaktır. Ortadoğu ve Kafkaslar bu açıdan en önemli merkezlerdir ve bu nedenle ve planları çerçevesinde dünyayı özellikle Ortadoğu ve Kafkasları yeniden kendi çıkarları çerçevesinde düzenlemek üzere hamleler yapmaktadır. Bir üçüncü nokta kendi ekonomik krizidir ki bunu aşmanın yolu silah sanayiinin canlanmasıdır. Yine içteki ekonomik krizi ve bunun ortaya çıkaracağı “sorunları” da aşmanın yolu dışta bir savaş tehdidinin olması, bu savaşın ekonomik sonuçlarının içeriye yansıdığı yanlısamasını vermesi olacaktır.

Büyük ya da Genişletilmiş Ortadoğu Projesi yukarıda belirttiğimiz rapor çerçevesinde dünyanın yeniden ekonomik, siyasal, kültürel, dini anlamda düzenlenmesini anlatıyor. SSCB ya da komünizm tehlikesinin ortadan kalktığı bir dünyada ABD, bir dünya egemenliği istiyor ve bunun için düzenlemelere girişiyor.

⁵ Burcu Bostanoğlu, A.g.e. s. 309

⁶ Samuel Huntington, Medeniyetler Çatışması, Vadi Yayınları, s. 22

⁷ Yalnız Süpergüç, Zbigniew Brzezinski, NPQ, C. F Yaz, 1991

Bu çerçevede hem elinin altında var olan NATO, Birleşmiş Milletler vs. kimi kurumlarını bu hedef çerçevesinde düzenlemek istiyor, hem de kimi ülkelere yeni bir rol biçmek.

Öte yandan komünizm tehdidinin "ortadan kalkması" ile Avrupa da kendisine ABD'den bağımsız bir rol çizmeye çalışmış, Ortak Pazar projesi, Avrupa Birliği çerçevesinde yeniden düzenlenmiş ve ortak ordu projesi ile beslenmiştir. Gerçekte bu dünyadaki ABD egemenliğine karşı bir örgütlenmedir. Önce Balkanlar'daki paylaşımında ABD ile bir "ortaklık" oluşturulmuş, ancak bu ortaklık, Ortadoğu ve Kafkaslarda sürmemiştir. Avrupa'nın motor gücü sayılan Fransa ve Almanya Rusya ile ittifaka girmiş, Rusya ise Şanghay İşbirliği Örgütü adı altında Çin ve Orta Asya ülkeleri ile ittifaklar kurmuştur. Bu Rusya'nın da ben varım demesi anlamına gelmektedir. Rusya çözüldüktan sonra kendi etki alanları içinde olan ülkeleri bırakmak istememekte, ABD ve müttefiklerine (İngiltere-İsrail vs.) benim bölgemi terk edin demektedir. Avrupa, ABD'nin gözü dönmüş ve barbar uygulamalarına sessiz kalarak sözde tepki gösterirken, açılan bu yoldan kendisinin akacağı zamanı beklemekte, ABD'nin bölgede boğulması üzerine hesaplar yapmaktadır. ABD ise kendi denetimi dışında birleşmiş bir Avrupa istememekte ve bu birlik çatlamaktadır. SSCB'nin var olduğu ve kendisinin lider olduğu koşullarda, birleşik bir Avrupa'nın varlığına itiraz etmeyen ABD (ki Avrupa içinde askeri ve politik olarak örgütlüdür), şimdi bu Birliğe karşı çıkmaktadır. Çünkü bir yandan AB hızla genişlemekte, ekonomik ve siyasi baskı ile ülkeleri birliği içine çekmekte ve güç olarak ABD karşısında durmaktadır. Bu noktada ABD önce İngiltere dışında da ittifaklar aramış, bu noktada örneğin TC'nin bir Truva Atı olarak kendi denetiminde Avrupa'ya girmesini desteklemiştir. Şimdi ise Avrupa Birliği'ne girişine tümüyle karşı çıkmaktadır. Yine AB Truva Atı olarak ABD'nin ikinci bir müttefikini içine almak istememekte, ABD ile bağlarını tümüyle koparmadan almayacağını da göstermektedir.

Bu noktada Avrupa'nın da insan hakları, demokrasi, özgürlük gibi söylemleri gerçekte Birinci Paylaşım Savaşı öncesinde ABD'nin sürdürdüğü politikanın bir benzeridir. Sonuna kadar bekle ve bir "kurtarıcı olarak" bölgeye gir. Gerçekte ABD ve AB'nin sömürge politikaları kimi yerde ittifaklar şeklinde, kimi yerde birbirine yer bırakma şeklinde (Yugoslavya gibi), kimi yerde de alttan alta savaşlar şeklinde sürmektedir. Çatışan ve çakışan politikalar çerçevesinde her iki güç de emperyalist paylaşımında rol oynamaktadır. Kuşkusuz buraya ABD'den kurtulmaya çalışan Japonya'yı da eklemek gerekiyor. Biliniyor Birinci Paylaşım Savaşı sonrasında, İngiltere Ortadoğu'da cetvel ile haritalar oluşturmuştu. Çizilen bu harita çerçevesinde de kimi küçük ve kukla devletçikler kurarak, hükümetler atadı. Bugün bölgemizde olan bunun nerede ise tıpa tıp aynısıdır. Bölgeyi yeniden düzenlemek, ulus-devlet bitti söylemi altında bölge devletlerini parçalayarak yönetmek, yeni bir bölge haritası yaratmak. BOP ya da GOP bu anlama gelmektedir. Kuşkusuz bu paylaşılan yerlerin içine yine Birinci Paylaşım Savaşında Osmanlı'nın olduğu gibi bugün de Türkiye girmektedir. Türkiye hem paylaşılacak alanın bir parçası, hem de paylaşımında koç başı rolü üstlenecek olan ülkelere biridir.

1917 Ekim Devrimi'nden sonra devrimin etkisinin Ortadoğu, Arabistan ve Asya'ya yayılmasının önlenmesi gerekiyordu. Birinci Paylaşım Savaşı'nın bitmesine neden olan etken Kuzeyde, Rusya'da devrimin gerçekleşmesi idi. Devrim, tüm sömürge ülkelere ümit vermiş, coşku uyandırmış ve etkilemişti. Biliniyor Avrupa çalkalanmaya başlamış, Almanya'da sovyetler kurulmuştu. Tam da bu noktada öncelikle savaşın sona erdirilmesi ve hemen arkasından devrimin boğulmasını sağlayacak önlemlerin alınması gerekiyordu. Birinci Paylaşım Savaşı sonucunda Osmanlı İmparatorluğu paylaşılmış ancak küllerinden ortaya yeni bir devlet çıkmıştı. 13 maddelik Wilson Prensipleri

çerçevesinde ABD savaşa müdahil oluyor, bu yeni devletin kuruluş aşamalarının tümünde temsilci bulunduruyordu. Ekim Devrimi'nin yayılmasını durduracak bir devletin kurulması karşısında, yeni bir devletin var olmasına izin veriliyor ve bu yeni devlet kendini başından itibaren sosyalizmin yayılmasını önlemek göreviyle donatıyordu.

Kuşkusuz bu süreçte TC, bölgedeki örnek tek ülke değildi. İran, Mısır gibi ülkeler de ABD'nin etkisi ve egemenliği altında, komünizm tehdidine göre biçimlendirilmiş ülkeler idi. Bu ülkelerdeki yönetim biçimleri ise hemen hiç önemli olmuyor, diktatoryal sayılmıyor, silahlanması sorun olmadığı gibi, üsler ve askeri yardımlar ile silahlanmaya teşvik ediliyordu. Bir yandan komünizme karşı silahlandırılırken, diğer yandan tekrar ve tekrar bağımlı hale getiriliyor, sömürgeleştiriliyordu. İslam bir tutkal olarak komünizme karşı kullanılıyor ve özendiriliyordu.

İkinci Paylaşım Savaşı sonrasında ise SSCB'nin etki alanlarının genişlemesi ve Avrupa içlerine kadar girmesi, ABD ve küçük ABD olarak kendini ifadelendiren TC'nin dış ve iç politikasının tümüyle anti komünizm çerçevesinde örgütlenme ve biçimlenmesine neden oldu. NATO içinde kurulan Gladio örgütlenmelerinden, SSCB'yi kuşatmak için oluşturulan İslami yeşil kuşağa ve NPQ'lara kadar çok yönlü ve kuşatıcı politika uygulanıyordu. Bu süreçte insan hakları, demokrasi, özgürlük yalnızca sosyalist ülkeler için kullanılıyor, diktatoryal rejimler ise bu ülke yönetimlerini anlatıyordu. Bunun dışındaki ülkelerde ise diktatörlükler ya da dikta rejimleri sorun olmuyor, halkların sürekli baskı altında tutulması, sosyalizme kaymaması için her türlü hak çiğneniyor, en küçük bir hak arama komünizm ile ifadelendiriliyor ve sindiriliyordu. Irak, İran, Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan, Suudi Arabistan vb gibi ülkelerde rejimler sorgulanmıyor, buradaki silahlanma sorun kabul edilmiyordu. ABD, komünizm tehlikesi karşısında silahlandığı bu ülkelere, SSCB'nin çözülüşünden sonra ellerindeki silahlar nedeniyle hesap soruyor ve yine bunu savaş nedeni kabul ediyordu.

Huntington bunu şöyle formüle ediyor; "1990 itibarıyla, yüzden fazla ülkede demokratik rejim bulunmamaktadır. Bu ülkelerin çoğu, zaman zaman birbirine geçen dört jeokültürel kategoriye ayrılmıştır:

1. Sovyetler Birliği de dahil olmak üzere, 1980'lerde büyük bir liberalizasyonun meydana geldiği ve birçok cumhuriyette demokratik hareketlerin olduğu, yerel Marksist-Leninist rejimler,
2. Birkaç istisna dışında bireysel diktatörlükler, askeri rejimler veya tek-parti sistemleri olarak kalan ya da bu üçünün birleşimi olan, Büyük Sahra'nın altında yer alan ülkeler,
3. Türkiye ve belki Pakistan hariç, Fas'tan Endonezya'ya kadar uzanan, demokratik olmayan rejimlerle yönetilen İslam ülkeleri,
4. Komünist sistemleri, askeri rejimleri, bireysel diktatörlükleri kabul eden ve iki yarı demokrasiyi için alan (Tayland ve Malezya) Burma'dan başlayıp Güneydoğu Asya boyunca yol alıp Çin'e ve Kuzey Kore'ye kadar varan, Doğu Asya ülkeleri.

İşte tam da Genişletilmiş Ortadoğu Projesi kapsamı içine giren yerler buralarıdır. Asya'nın ucundan Ortadoğu ve Kafkaslara kadar olan bölge. Plan ise bu bölgeyi tümüyle ABD sömürgesi haline getirmek, tek dünya imparatorluğu kurmaktır. Yeni bir Roma İmparatorluğu hevesleri bölgeyi yeniden düzenlemektir. Bunun içine yukarıda da belirttiğimiz gibi, kültürel, dinsel, politik ve ekonomik yeniden şekillendirme girmektedir.

BOP VE TÜRKİYE

SSCB'nin varlığı nedeniyle kurulmasına izin verilmiş, kendini anti-komünizm çerçevesinde örgütleyen ve var eden bir devlet de, SSCB'nin çözülmesi ile birlikte aynen ABD'nin olduğu gibi varlık nedenini yitirmişti. TC Devleti'nin var olma nedeni ortadan kalkmış, bu kez kendini var etmek için, ortaya çıkan yeni paylaşım alanlarında üs olma üzerinden gerek AB gerekse ABD'ye kendini sunmuştu. Coğrafi anlamda stratejik olma söylemi tam da bunu ifade ediyordu. Bir yandan Kafkaslarda tarihsel, ırksal bağlar ortaya çıkarılıyor ve bu bağlar üzerinden bu bölgeye girilebileceği ve TC'nin bundaki rolünün ve bağlarının önemi vurgulanırken, diğer yandan İslam üzerinden Ortadoğu'ya yayılabileceği söyleniyordu. "... Türkiye'nin ABD hegemonik sistemi içinde yer alışı tamamen rızaya dayalı olmuştur. Ancak, Türkiye, dış politikasını temellendirdiği yegâne çıkar unsuru olarak, toprak bütünlüğünün SSCB'ne karşı korunmasını kabul etmekle, kendi manevra alanına ciddi bir kısıtlama getirmiştir. Feroz Ahmad'ın (1994:485) da belirttiği gibi Türkiye'nin ittifak ve ilişkiler sistemi içinde kendi konumunu saptamakta kullandığı kriter, ABD çıkarları açısından ne derece önemli bir rol oynayabildiği sorunsalı içinde belirlenmiştir. Savaşın sonundan Kıbrıs krizinin bir çatışma konusuna dönüşmesine kadar, Türk dış politikasının temeli, ittifakta ve hegemonik sistemde varolma arzusunun ifadesinden kaynaklanmıştır. Türkiye, Marshall Planı'ndan yararlanırken, İsrail ile ilişkilerini başlatırken, Kore'ye asker gönderirken, NATO'ya girerken, Ortadoğu bölgesinde Batı kampının uzantısı işlevini yürütecek siyasal çabalarda bulunurken ya da BM'de Üçüncü Dünya'nın kendisi ile kültürel, tarihi ve dini yakınlıkları olan üyelerine karşı Batı doğrultusunda oy kullanırken verdiği mesaj, kendi çıkarları ile batı ve ABD çıkarlarını özdeş tuttuğudur. Bu özdeşlik, Türkiye'nin kendi çıkarlarının önünde yer almıştır." (Bostanoğlu, 338)

Samuel Huntington ise bu rolü şöyle anlatıyor; "Türkiye, gerçekten Avrupa ile Asya, İslam ile laiklik, vs. arasında bölünmüş bir ülke. Bu bakımdan kimi liderlerinizin de işaret ettikleri gibi, uygarlıklar arasında bir 'köprü' olabilir. Ancak İslam dünyasında düzene ihtiyaç var.

"İslam dünyasında liderlik rolü oynayabilecek ülkeler var. Ancak Türkiye, ekonomik gelişme seviyesi, stratejik konumu, kendine güvenen bürokrasisi, ordusu, Batı ve İslam karşıtı kültürü ile İslam aleminde önderlik bakımından eşsiz bir yere sahip. Tarihte Osmanlılar da bunu yapmadı mı?

Eğer Türkiye bir Batılı ülke olma ısrarından biraz vazgeçer; modernleşme ve demokrasinin bir İslam ülkesinde de mümkün olduğunu göstermeye daha çok ağırlık verirse, bütün dünyaya ve İslam'a büyük bir model olur."⁸ ve AB'ye giriş sürecine ilişkin görüşlerini ise şöyle dillendiriyor; "AB'ye katılmak isteyen Türkleri anlıyorum. Ancak son gelişmeler, bunun zor olacağını gösteriyor. Kısmen Türkiye'deki koşullar, daha çok Avrupa'daki muhalefet yüzünden, özel bir muhalefeti olan Yunanistan'ı bir yana bırakalım. Batı Avrupalılar arasında da insan hakları, Kürt sorunu, ekonomik gelişme düzeyi konularında kaygılar var. Türkiye'nin kültürünün, İslam mirasının Avrupa'dan çok farklı olduğu düşüncesi de var.

"Türkiye şimdi AB ile gümrük birliğine girdi. ABD, Avrupalıları Türkiye'yi AB'ye almaya zorluyor, çünkü çok önemli bir müttefik olarak görüyor. Ama Avrupa'da buna karşı çok büyük bir direnç var."

Hem TC Devleti'nin kendine ve hem de müttefiki ABD'nin çizdiği rol bu idi. Özal ve Demirel tarafından dillendirilen "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne" söylemi aslında TC'nin yeniden Osmanlı'nın eski sömürgelerine kavuşarak, yayılmasını değil, bir alt-empyalist ülke hevesi ile, ABD ve AB adına bu

⁸ Medeniyetler Çatışması, A.g.e., s. 105

bölgelerde görev almasını anlatıyordu. Ancak ne AB, ne de ABD'nin pastadan verecek payı vardır. Dolayısıyla stratejik ortaklık kavramı altında dillendirilen bu alt-emperyalist hedef ve rüya çok kısa zamanda sona erdi. Her iki emperyal güç de "evet bir rol üstlenebilir, müttefikimiz olursunuz ancak biz ne verirsek onunla yetinirsiniz" dedi.

"ABD'nin eski Sovyetler Birliği'nden bağımsızlığını yeni kazanan cumhuriyetlere yönelik politikalarını benimserken, siyasal ve ekonomik girişimlerin desteklenmesinde Türkiye'nin oynayabileceği potansiyel role dikkat edilmelidir. Bu durum Türkiye'nin bölgedeki giderek aktif hale gelen katılımını artıracak ve Türkiye ile Batının çıkarlarının uzlaşmasına katkıda bulunacaktır. Özellikle ABD'nin (ve AB) Kafkasya ve Orta Asya cumhuriyetlerine yönelik daha dolaysız yardım programları açısından Türkiye'yi üs olarak kullanması mümkündür. Benzer şekilde Birleşik Devletler Ankara'nın Karadeniz işbirliği planını aktif olarak desteklemelidir."⁹

Son derece açık ve rol belli. Burada ne bir demokrasi, özgürlük ve bağımsızlık söylemi vardır, ne de kırıntıdan pay verileceğine dair bir umut. Türkiye bir sömürge olarak yapması gerekenleri yapmalıdır. TC Devleti, dış ve iç politikasını saptarken, kendi stratejik ve politik önemini, başkalarının çıkarları açısından belirlemiştir. Bu sömürge bir ülke olmaktan kaynaklanmaktadır. Bugün ise bölgeye model olma şeklinde belirlenen rolü ile gerek İslami bir hükümet ile iyiden iyiye yozlaştırdığı İslam, gerek, laiklik söylemi, "modern" yönetimiyle açıklanmaktadır. Model oluşturmanın anlamı bölgenin yeniden paylaşımında üstlendiği roldür. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi TC de paylaşılacak alanın bir parçasıdır ve bunun adımları uzun süreden beri atılmaktadır. Bölgede ittifaklar oluşturulmakta (Kürtler gibi), "sivil darbeler" örgütlenmekte, bir yandan kıyasıya bir savaş sürerken, diğer yandan bu kaos ortamında bir düzen getirilmeye çalışılmaktadır. TC ise AB ve ABD arasında "iki cami arasında binamaz" olarak, yalpalayıp durmaktadır. Bir yandan "ulusal" söylem yükselirken, diğer yandan ABD'nin ordu, bürokrasi, politikacılar ve medya içinde örgütlediği kişiler aracılığıyla, bu planın bir parçası olmak sürekli pompalanmaktadır. En ufak bir karşı çıkışı bile hoşgörüyü karşılamayacağını belirten ABD, TC hükümetinden önlemleri almasını, yükselen anti-Amerikancı havayı söndürmesini, muhalefeti ezmesini söylemektedir. Ulus-devletin bittiği ve yeni dünya düzeni içinde yer almak gerektiği şeklinde teorize edilen bu süreçte, ülke içinde ittifaklar, AB ve ABD'ci olarak bölünmekte, birinin karşısına diğeri kurtuluş olarak konmaktadır. Tarihsel olarak kendi ayakları üzerinde hiç duramamış, sömürge olmuş, çıkışı itibariyle komünizme karşı örgütlenmiş bir devlet, varlığını yine bir başka güce dayayarak sağlama çabasıdadır. Oysa biçilen rol ve gelecek bellidir. TC Devleti'nin bu rolün dışına düşme şansı hemen hiç yoktur. Ya kendisine biçilen role uygun olarak davranacaktır ya da bugünkü haliyle var olmayacaktır. Devletler tarih sahnesinden silinebilir ve yerine yenileri ortaya çıkabilir. Aynı Osmanlı'da olduğu gibi. Nitekim zaman zaman yükselen sızlanmalar ve itirazlar, buna yönelik ayak diremeler şiddetle karşılanmakta, itiraz hakkı tanınmamaktadır. Bugün belirlenen bu plana ya tam uyulacaktır ya da uyulacaktır. Bush'un dediği gibi "ya bizden ya onlardan", TC için orta bir yol görünmemektedir. Yukarıdan beri anlata geldiğimiz plan içinde bölge halklarının esamesi bile okunmamaktadır. Halklar bu planda yalnızca bir kütle, insan yığıdır. Ne demokrasi, ne özgürlük, ne de insan hakları. Onlar modern kölecilik sisteminin bir parçası olarak o veya şu efendinin hizmetindeki köleler olacaktır.

⁹ Balkanlar'dan Batı Çin'e Türkiye'nin Yeni Jeopolitik Konumu, Ian O. Lesser, Graham E. Fuller, Alfa Yayınları, s. 167

Öldürülebilir, kıyasıya çalıştırılabilir, oradan oraya gönderilebilir... Ancak itiraz edemez, baş kaldıramaz, direnemez.

Adı ne şekilde konursa konsun ve nasıl planlanırsa planlansın, bu planın düşlendiği gibi yürüebilmesinin önündeki tek engel Anadolu ve bölge halklarının direnişi ve özgürlük arayışı olacaktır. Nitekim Irak tam da böylesi bir direniş ile, ABD'nin bölgede hızla adım atmasını engellemiştir. Bu planı tersine çevirebilmenin mümkün olduğunu göstermiştir. Yine bugün Orta Amerika'daki gelişmeler, planların her zaman yaşamın gerçekliği ile örtüşmediğinin bir göstergesidir. Emperyalist dünya yeni Paylaşım Savaşı içinde birbiri ile didişirken, bugün bölgedeki halklar ile dostluğu geliştirmek, dayanışmayı artırmak, direnişi örgütlemek temel görevimiz olmalıdır. Kapitalist emperyalist dünya içinde tek kurtuluş sosyalizmdir. Özgürlük sosyalizmle, kurtuluş sosyalizmle gelecektir. Yükselen bu anti-emperyalist mücadeleyi sosyalizmle birleştirmek de bizlerin, sosyalistlerin görevidir.